ПЕСЕН ЗА ЧОВЕКА

Ние спориме двама със дама на тема: "Човекът във новото време". А дамата сопната, знаете тропа, нервира се, даже проплаква. Залива ме с кални потоци от ропот и град от словесна атака.

- Почакайте - казвам, - почакайте, нека... -Но тя ме прекъсва сърдито: - Ах, моля, запрете! Аз мразя човека. Не струва той вашта защита. Аз четох как някой насякъл с секира, насякъл сам брат си, човека. Измил се, на черква отишъл подире и... после му станало леко. -Смутено потръпнах. И стана ми тежко. Но аз понакуцвам в теория и рекох полека, без злоба, човешки, да пробвам със тази история. -Тя, случката, станала в село Могила. Бащата бил скътал пари. Синът ги подушил, вземал ги насила и после баща си затрил. Но в месец, или пък във седмица само властта го открила и... съд.

Ала във съдът

не потупват по рамото, а го осъждат на смърт.

Отвели тогава злодея злосторен, затворили този субект. Но във затвора попаднал на хора и станал човек.

Не зная с каква е закваса заквасен, не зная и как е замесен, но своята участ от книга по-ясна му станала с някаква песен. И после разправял: "Брей, как се обърках и ето ти тебе бесило. Не стига ти хлеба, залитнеш от мъка и стъпиш в погрешност на гнило. И чакаш така като скот в скотобойна, въртиш се, в очите ти - ножа. Ех, лошо, ех, лошо светът е устроен! А може, по-иначе може..." Тогава запявал той своята песен, запявал я бавно и тихо Пред него живота изплаввал чудесен и после заспивал усмихнат... Но в коридова тихо говорят. Сетне секунда покой.

Някой полека вратата отворил. -Хора. Зад тях часовой. Някой от групата, плахо и глухо, казал му: "Хайде, стани." Гледали хората тъпо и кухо сивите, влажни стени. Онзи в леглото разбрал, че живота е свършен за него, и в миг скочил, избърсал потта от челото и гледал с див поглед на бик. Но лека-полека човека се сетил страхът е без полза, ще мре. И някак в душата му станало светло. - Да тръгнем ли? - казал. - Добре. Той тръгнал. След него те тръгнали също и чувствали някакъв хлад. Войникът си казал: "Веднъж да се свърши... Загазил си здравата, брат." Във коридора тихо говорят. Мрак се в ъглите таи.

Слезнали после на двора, а горе вече зората блести. Човекът погледнал зората, в която се къпела с блясък звезда, и мислел за своята тежка, човешка, жестока, безока съдба. "Тя - моята - свърши... Ще висна обесен. Но белким се свършва със мен? Животът ще дойде по-хубав от песен, по-хубав от пролетен ден..." Споменал за песен

и нещо се сетил.

В очите му пламък цъфтял.

Усмихнал се топло, широко и светло,

отдръпнал се, после запял.

Как мислите, може би

тука се крие

един истеричен комплекс?

Мислете тъй както си щете,

но вие

грешите, приятелко, днес. -

Човекът спокойно, тъй - дума

след дума

и твърдо редил песента.

Онези го гледали

с поглед безумен,

онези го гледали с страх.

Дори и затвора

треперел позорно,

и мрака ударил на бег.

Усмихнати чули звездите отгоре

и викнали:

"Браво, човек!"

Нататък е ясно. Въжето

изкусно

през шията, после

смъртта.

Но там в разкривените,

в сините устни

напирала пак песента.

И тук започва развръзката, значи.

Как мислиш, читателю, ти? -

Тя, бедната дама, започна да плаче,

започна във транс да крещи:

"Ужасно! Ужасно! - Разказвате,

сякаш

като че там сте били!"...

Какъв ти тук ужас?! -

Той пеел човека. -

Това е прекрасно, нали?